

UVODNIK

U Svesci 2 Volumen 20 Godište 2018 publikuje se osam priloga: tri izvorna naučna članka, tri pregledna članka, prikaz knjige i Zahvalnica recenzentima rukopisa, podnetih Uredništvu Časopisa za publikovanje u 2017.

Istražujući uzajamnu zavisnost privrednog rasta i institucionalne infrastrukture, na primeru Republike Srbije i zemalja Jugoistočne Evrope, *Edvard Jakopin* konstatuje da su ove zemlje i dalje zarobljene u institucionalnoj tranziciji. Na navedeno stanje dodatno utiče visok nivo korupcije, koja smanjuje privredni rast, investicioni ambijent i kvalitet institucija. Uprkos tvrdnji da je uticaj institucija na privredni rast u Republici Srbiji zanemarljiv, što se može reći i za uticaj privrednog rasta na razvoj institucija, autor zaključuje da održiv privredni rast nije moguć bez stabilnih i efikasnih institucija, ali ni stabilne i efikasne institucije ne mogu da budu uspostavljene u uslovima niskih stopa privrednog rasta.

Budući da mala i srednja preduzeća nemaju adekvatan pristup finansijskim institucijama radi dobijanja kredita, bitno su ograničene mogućnosti za širenje njihovog poslovanja. Istražujući navedeni problem u državi Plateau, u Nigeriji, *Joshua Solomon Adeyele* razmatra relevantne kriterijume i mehanizme, poput pokazatelja finansijske likvidnosti i primene sistema interne kontrole, kojim se finansijske institucije rukovode prilikom donošenja odluka o odobravanju kredita malim i srednjim preduzećima. Takođe, ukazuje se i da obrazovni profil zaposlenih značajno utiče na izbor malih i srednjih preduzeća koja će biti kreditirana od strane finansijskih institucija. Shodno

tome, autor smatra da je neophodno da mala i srednja preduzeća usaglašavaju svoje poslovne aktivnosti sa kriterijumima na osnovu kojih finansijske institucije odobravaju kredite, kako bi mogla da unapređuju svoje poslovanje.

Polazeći od stava da je, transformacijom kapitalno intenzivne u znanjem vođenu privredu, smanjen značaj tradicionalnih koncepata i tehnika, koautori *Marko Slavković*, *Goran Pavlović* i *Marijana Simić* ukazuju da je, u savremenim uslovima poslovanja, fokus na ljudskim resursima i njihovom upravljanju. U tom kontekstu, menadžment preduzeća se nalazi pred izazovom generisanja zadovoljstva zaposlenih, kako bi ih motivisali na lojalnost poslodavcu. Naglašava se da regrutovanje zaposlenih i brend poslodavca generišu viši stepen zadovoljstva zaposlenih, što je važan preduslov za kreiranje slike o kompaniji kao prihvatljivom mestu za rad, čime se povećava verovatnoća privlačenja novih talenata i potencijalno uspešno rešava bitan problem kreiranja kadrovskog potencijala u organizaciju.

Shodno nastojanjima kreatora ekonomskih sistema da ih, putem reformisanja, učine uspešnijim kako u ekonomskom, tako i u socijalnom pogledu, *Vladan Ivanović* istražuje relevantne aspekte koncepta Socijalno tržišne privrede, na primeru Savezne Republike Nemačke, kao modela koji manifestuje svoju ekonomsku uspešnost, izraženu nivoom GDP-a *per capita*, visokom produktivnošću, inovativnošću i izvoznim performansama. Poseban naglasak je na značaju konkurentskog poretka, ključnog mehanizma alokacije, bez kojeg nije moguća izgradnja efikasnog i adaptabilnog ekonomskog sistema, kao pretpostavke za ostvarivanje respektabilnih ekonomskih, socijalnih i društvenih ciljeva. Uz tržišni poredak, kao ishodište institucionalne strukture i nezamenljiv generator ekonomskog progresa, nalaze se sloboda

* Korespondencija: V. Leković, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Đ. Pucara 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: lekovic@kg.ac.rs

i odgovornost ekonomskih aktera, zasnovanih na principu vladavine prava.

Razmatrajući uzajamni odnos politike zaštite konkurencije i ekonomskog razvoja, sa naglaskom na zemlje u razvoju, *Siniša Milošević, Dejan Trifunović* i *Jelena Popović Markopoulos* dokazuju da su varijacije u društvenom proizvodu *per capita* između zemalja u razvoju, dobrim delom, rezultat efektivne primene politike zaštite konkurencije. U istraživanju se razmatra efekat konkurencije na podsticanje preduzetničke inicijative i na stvaranje motiva za inovacije i tehnološki napredak. Ističe se da je efektivna primena politike zaštite konkurencije u funkciji ispunjenosti uslova za jačanje tržišne konkurencije, koja je, sama po sebi, bitna pretpostavka za ekonomski efikasne ishode i, shodno tome, za ostvarivanje dinamičnijih stopa ekonomskog rasta i ekonomskog razvoja. Za efektivnu i efikasnu zaštitu konkurencije, neophodno je kvalitetno zakonodavstvo i, pre svega, njegovo odgovorno i dosledno sprovođenje od strane nadležnih institucija, poput Komisije za zaštitu konkurencije.

U okviru razmatranja relevantnih aspekata smanjenja neizvesnosti ulaganja, uz zadržavanje nepromenjenog očekivanog prinosa, *Miljan Leković*, uporednom analizom proste i efikasne, kao i nacionalne i međunarodne diversifikacije, istražuje razvojni proces diversifikacije kao investicione strategije za smanjenje rizika ulaganja. Shodno tome, testira hipotezu da,

međunarodna diversifikacija ulaganja, u poređenju sa nacionalnom diversifikacijom, omogućava ostvarivanje istog, ili višeg nivoa očekivanog prinosa, uz dodatno smanjeni rizik ulaganja. Istraživanjem je pokazano da, u poređenju sa nacionalnom, međunarodna diversifikacija obezbeđuje bolje performanse portfolija i, shodno tome, ima za rezultat smanjenje rizika ulaganja, uz nepromenjen, ili čak viši očekivani prinos ulaganja.

U ovoj Svesci Časopisa publikuje se prikaz *Ane Krstić* monografije: Greco, S., Ehrgott, M. and Figueira, J. R. (Eds.). (2016). *Multicriteria decision analysis: State of the art surveys*. New York, NY: Springer-Verlag.

U ime Uredništva Časopisa i u svoje ime, zahvaljujem se autorima priloga publikovanih u ovoj Svesci Časopisa, kao i recenzentima koji su, svojim kritičkim komentarima i sugestijama autorima, značajno doprineli unapređivanju podnetih rukopisa.

Sveska 2 Volumen 20 Godište 2018 sadrži *Zahvalnicu recenzentima* rukopisa podnetih Uredništvu Časopisa u 2017, od kojih su oni koji su pozitivno ocenjeni u dvostruko anonimnom recenzentskom postupku publikovani u Sveskama 1, 2 i 3, Volumen 19 Godište 2017.

Izdavanje časopisa *Ekonomski horizonti* finansijski je podržalo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, Rešenje broj: 451-03-237/2018-14/2, od 08. juna 2018.

Glavni i odgovorni urednik

Vlastimir Leković

Vlastimir Leković je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, iz naučne oblasti opšta ekonomija i privredni razvoj. Izvodi nastavu iz nastavnih disciplina Komparativni ekonomski sistemi, Ekonomija javnog sektora, Institucionalna ekonomija i Politike tržišne regulative, na osnovnim, diplomskim i doktorskim akademskim studijama. Ključne oblasti njegovog naučnoistraživačkog interesovanja su ekonomski sistem, ekonomska politika i institucionalna ekonomija.